

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1997, 30, 472

Avaliku koosoleku seadus

Vastu võetud 26.03.1997

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

Seaduse ülesanne Eesti Vabariigi põhiseaduse § 47 alusel on:

- 1) tagada inimeste õigus rahumeelselt koguneda ja koosolekuidpidada kooskõlas inimeste põhiõiguste, vabaduste ja kohustustega ning demokraatliku õigusriigi põhimõtetega;
- 2) kehtestada avalike koosolekute korraldamisele ja läbiviimiselepiirangud, mis on vajalikud riigi julgeoleku, avaliku korra, kõlbluse, liiklusohutuse ja koosolekust osavõtjate ohutusetagamiseks ning nakkushaiguse levikutõkestamiseks.

§ 2. Avalik koosolek

Käesolevas seaduses mõistetakse avaliku koosolekuna väljakul, pargis, teel, tänaval või muus avalikus kohas vabasõhus korraldatavat koosolekut, demonstratsiooni, miitingut, piketti, religioossetüritust, rongkäiku või muud meelevaaldust.

§ 3. Keelatud avalik koosolek

Keelatud on korraldada avalikku koosolekut, mis:

- 1) on suunatud Eesti Vabariigi iseseisvuse ja sõltumatuse vastuvõeti kehtiva riigikorra vägivaldsele muutmisele;
- 2) õhutab vägivaldselt rikkuma Eesti Vabariigiterritoriaalset terviklikkust;
- 3) õhutab rahvuslikku, rassilist, usulist või poliitilistvihkamist, vägivalda või diskrimineerimist ühiskonnakihtidevahel;
- 4) õhutab rikkuma avalikku korda või riivabkõlblust.

§ 4. Avaliku koosoleku korraldamine eriolukorra ja erakorralise seisukorra ajal

Avaliku koosoleku korraldamist eriolukorra ja erakorralise seisukorra ajal reguleeritakse eriolukorra seadusega (RT I 1996, 8, 164) ja erakorralise seisukorra seadusega (RT I 1996, 8, 165).

2. peatükk

AVALIKU KOOSOLEKU KORRALDAMISE NÕUDED

§ 5. Avaliku koosoleku läbiviimiseks keelatudkoht

Avalikku koosolekut on keelatud läbi viia:

- 1) piiripunktis ja riigipiirile lähemal kui 300 meetrit;
- 2) kaitsejõudude väeosa ja kaitsevääsuseterritooriumile lähemal kui 50 meetrit;
- 3) sillal, rööbasteel ja kaevanduses;
- 4) kõrgepingeliini all;

- 5) nakkushaiguse levikualal;
- 6) looduslikult ohtlikus või muus isikutele ohtlikus kohas.

§ 6. Avaliku koosoleku korraldaja ja korrapidaja

- (1) Avalikku koosolekut võib korraldada füüsiline isik, juriidiline isik või juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus.
- (2) Avalikku koosolekut korraldab füüsiline isik on avalikukoosoleku korraldaja. Kui avalikku koosolekut korraldab juriidiline isik või juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus, peab tamäärama avaliku koosoleku korraldaja.
- (3) Avaliku koosoleku läbiviimiseks on korraldaja kohustatud määrama korrapidaja või korrapidajad või ise täitmakorrapidaja ülesandeid.
- (4) Avaliku koosoleku korraldajaks ja korrapidajaks peab olematäisealine ja teovõimeline:
  - 1) Eesti kodanik või
  - 2) alalise elamisloaga Eestis viibiv välismaalane.

§ 7. Eelneva teatamise kohustus

- (1) Korraldaja peab vähemalt seitse päeva enne avaliku koosolekuläbiviimise päeva esitama käesoleva seaduse §-s 8 tähendatud teate:
  - 1) valla- või linnavalitsusele, mille haldusterritooriumil kavatakse avalik koosolek korraldada;
  - 2) maavalitsusele, kui avalik koosolek kavatakse korraldada sellemaakonna mitme valla või linnahaldusterritooriumil;
  - 3) Vabariigi Valitsusele, kui avalik koosolek kavatakse korraldada mitme maakonna haldusterritooriumil.
- (2) Kui avaliku koosoleku läbiviimine eeldab liikluseümberkorraldamist, peab korraldaja esitama käesoleva seaduse §-s 8 tähendatud teate 10 päeva enne avalikukoosoleku läbiviimise päeva.

§ 8. Avaliku koosoleku teade

- (1) Avaliku koosoleku teates märgitakse:
  - 1) koosoleku vorm (demonstratsioon, miiting, pikett, religioosneüritus, rongkäik või muu meeleavaldus);
  - 2) koosoleku eesmärk;
  - 3) osavõtjate eeldatav arv;
  - 4) kogunemiskoht;
  - 5) liikumismarsruut (selle olemasolu korral);
  - 6) läbiviimise koht;
  - 7) alguse ja lõpu kuupäev ning kellaaeg;
  - 8) korraldaja ees- ja perekonnanimi, sünniaasta, kodakondsus, elukoht Eestis;
  - 9) kui korraldajaks on juriidiline isik või juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus, ka selle nimi ja aadress;
  - 10) kas koosolekul kasutatakse helitehnikat;
  - 11) kinnitus selle kohta, et koosoleku korraldaja on teadlik käesoleva seaduse nõuetest;
  - 12) korraldajaga sidepidamiseks telefoni- ja faksinumber (selle olemasolu korral).
- (2) Avaliku koosoleku teatele kirjutab alla korraldaja.
- (3) Korraldaja lisab avaliku koosoleku teatele politsei ning kohaliku omavalitsusega kooskõlastatud liikluskorralduse juhul, kui avaliku koosoleku läbiviimiseks on vajalik liiklus ümber korraldada.
- (4) Korraldaja annab teate koos lisaga valitsusasutuse või kohaliku omavalitsuse asutuse juhi selleks volitatud ametnikule üle isiklikult, esitades samas isikut ja Eesti kodakondsust või Eestialalist elamisluba tõendava dokumendi.

(5) Kui avaliku koosoleku teade on esitatud vastavalt käesoleva seaduse § 6 lõikes 4 ja käesoleva paragrahvilõigetes 1--4 sätestatud nõuetele, võtab valitsusasutuse või kohaliku omavalitsuse ametnik teate vastu ja annab korraldajalekohe teatise avaliku koosoleku teate registreerimisest.

(6) Kui avaliku koosoleku teade ei ole esitatud vastavalt käesolevaseaduse § 6 lõikes 4 ja käesoleva paragrahvilõigetes 1--4 sätestatud nõuetele või kui samal ajal jasamas kohas või liikumismarsruudil on varem registreeritud mõnetise avaliku koosoleku läbiviimine, on valitsusasutuse või kohalikuomavalitsuse ametnikul õigus jätta teaderegistreerimata. Selle kohta annab ta korraldajale kohe motiveeritud teatise, viidatesseadussätetele, mis on registreerimatajätmise aluseks. Korraldaja võib avaliku koosoleku korraldamiseks esitadaseaduse nõuetele vastava teate uuesti võivaidlustada avaliku koosoleku teate registreerimata jätmise halduskohtus. Avalikukoosoleku läbiviimine on keelatud, kuiavaliku koosoleku teade on jäetud registreerimata.

(7) Siseminister või kohalik politseiprefekt võib, lähtudeskäesoleva seaduse §-dest 3 ja 5, keelata oma motiveeritudesildisega avaliku koosoleku läbiviimise, teatades sellest korraldajale kolmepäeva jooksul pärast teate registreerimist.

(8) Siseministri või kohaliku politseiprefekti poolt avaliku koosolekukeelamist on õigus vaidlustada halduskohtus.

§ 9. Politseile ning meditsiini- ja päästeteenistusele teatamine

Valitsusasutuse ja kohaliku omavalitsuse asutuse juhi selleks volitatud ametnik onkohustatud vastavalepolitseiprefektile ning meditsiini- ja päästeteenistusele teatama avalikukoosoleku läbiviimise aja, koha ja liikumismarsruudi ühe päevajooksul, arvates avaliku koosoleku teate saamisest.

§ 10. Avaliku koosoleku teadete arvestus

(1) Valitsusasutus ja kohaliku omavalitsuse asutus registreerivad avalikukoosoleku teated. Teadete arvestus sisaldabjärgmisi andmeid:

- 1) teate saamise kuupäev ja teate registreerimise number;
  - 2) koosoleku korraldaja ees- ja perekonnanimi, sünniaasta, kodakondsus, elukoht Eestis;
  - 3) koosolekut korraldava juriidilise isiku või juriidiliseks isikuksmitteoleva ühenduse nimi ja aadress;
  - 4) koosoleku vorm;
  - 5) koosoleku eesmärk;
  - 6) osavõtjate eeldatav arv;
  - 7) kogunemiskoht;
  - 8) läbiviimise koht;
  - 9) liikumismarsruut;
  - 10) alguse ja lõpu kuupäev ning kellaaeg;
  - 11) kooskõlastused koosolekust osavõtjate ohutusetagamiseks.
- (2) Andmed avaliku koosoleku teadete arvestuse kohta on avalikud.

3. peatükk

AVALIKU KOOSOLEKU LÄBIVIIMISE NÕUDED

§ 11. Avaliku koosoleku korraldaja kohustused

(1) Avaliku koosoleku korraldaja on kohustatud:

- 1) viibima koosolekul ja tagama koosoleku rahumeelseläbiviimise;
- 2) tagama koosolekust osavõtjate ohutuse, vajadusel piiramaohtlikud kohad tõketega;
- 3) järgima tervisekaitseenõudeid;

4) hoiatama korrariikujaid;

5) peatama kõneleja, kui ta teeb avaldusi, mis suunavadkoosolekul toimuva käesoleva seaduse §-s 3 keelatudtegevusele;

6) täitma politsei ning meditsiini- ja päästeteenistuseametnike korraldusi.

(2) Korraldaja on kohustatud lõpetama koosolekuennetähtaegselt, kui tema hoiatust ei täideta ja kui:

1) koosolekul toimuv on suunatud tegevusele, mis on keelatudkäesoleva seaduse §-s 3;

2) koosolekul toimuv muutub vägivaldseks ning ohustabavalikku korda, isikute elu või tervist.

§ 12. Avaliku koosoleku korrapidaja kohustused

Korrapidaja on kohustatud täitma järgmisi avaliku koosolekuläbiviimise nõudeid:

1) viibima avaliku koosoleku läbiviimise kohas;

2) tegema kohalviibivale politseiametnikule ettepaneku temakorraldusi eiravate isikute koosolekultkõrvaldamiseks;

3) täitma politsei ning meditsiini- ja päästeteenistuseametnike korraldusi;

4) kandma hästi nähtavat eraldusmärkitähistusega «KORRAPIDAJA».

§ 13. Avalikust koosolekust osavõtjatekohustused

Avalikust koosolekust osavõtjad on kohustatud:

1) käituma koosolekul rahumeelselt;

2) täitma koosoleku korraldaja, korrapidaja, politsei- ningmeditsiini- ja päästeteenistuse ametnike korraldusi.

§ 14. Avaliku koosolekupolitseijärelevalve

(1) Politseiametnikul on õigus kõrvaldada koosolekult isikuid, kes rikuvad avalikku korda või kelle kohta on alustarvata, et nad võivad ette valmistada või toime panna kuriteo.

(2) Politseiametnikul on õigus lõpetada koosolek, kui:

1) koosolekul toimuv on keelatud vastavalt käesoleva seaduse§-le 3 ning koosoleku korraldaja ei lõpeta temakorraldusel koosolekut;

2) avalik koosolek toimub keelatud kohas või koosolekuläbiviimine on keelatud vastavalt käesoleva seaduse § 8lõigetele 6 ja 7.

4. peatükk

LÕPPSÄTTED

§ 15. Haldusõiguserikkumiste seadustiku muutmise ja täiendamise

Haldusõiguserikkumiste seadustikku (RT 1992, 29, 396; RT I1995, 76--78, 1345; 83, 1441; 1996, 3, 56ja 57; 26, 528; 31, 631; 48, 944; 83, 1488; 86, 1538; 1997, 1, 3 ja 4; 5/6, 30; 16, 259)muudetakse ja täiendataksejärgmiselt:

1) paragrahv 155 muudetakse ja sõnastataksejärgmiselt:

«§ 155. Avaliku koosoleku seaduse nõueterikkumine

Avaliku koosoleku läbiviimise eest avaliku koosoleku seadusesettenähtud nõudeid eirates -- määratakse rahatrahvkuni saja viiekümne päevapalga ulatuses või haldusarest kunikümme ööpäeva.»;

2) seadustikku täiendatakse§-ga 155¹järgmises sõnastuses:

«§ 155¹. Keelatud avalikustkoosolekust osavõtu üleskutse

Keelatud avalikust koosolekust osavõtu üleskutse eest määratakse rahatrahv kuni viiekümne päevapalga ulatusesvõi haldusarest kuni 10 ööpäeva.»;

3) paragrahvi 189 lõiget 1 täiendatakse pärast arvu «155» arvuga «, 155¹»;

4) paragrahvi 189 lõike 2 punkte 2 ja 3 täiendatakse pärast sõnu «150lg. 1» arvudega «, 155, 155¹».

§ 16. Kriminaalkodeksi täiendamine

Kriminaalkodeksit (RT 1992, 20, 288; RT I 1997, 21/22, 353) täiendatakse järgmiselt:

1) kodeksit täiendatakse §-ga 76¹ järgmises sõnastuses:

«§ 76¹. Ebaseadusliku avalikukoosoleku läbiviimine

Avaliku koosoleku läbiviimise eest, mille kohta ei ole esitatud avalikukoosoleku seaduses sätestatud teadet või milleteadet ei ole registreeritud või mille läbiviimine on keelatud karistatakse rahatrahvi või vabadusekaotusega kuni kolmeaastani.»;

2) kodeksit täiendatakse §-ga 76² järgmises sõnastuses:

«§ 76². Seaduslikult korraldatud avalikukoosoleku läbiviimise takistamine või selle laialiajamine

Seaduslikult korraldatud avaliku koosoleku läbiviimise takistamise võiselle laialiajamise eest vägivalda kasutades või vägivallaga ähvardades -- karistatakse rahatrahvi või arestivõi vabadusekaotusega kuni kahe aastani.».

§ 17. Halduskohtumenetluse seadustikutäiendamine

Halduskohtumenetluse seadustiku (RT I 1993, 50, 694; 1994, 16, 290; 28, 425; 1995, 29, 358 ja 359; 1996, 37, 739; 1997, 16, 260) § 11 tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvitäiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

«(2) Kaebused avaliku koosoleku teate registreerimata jätmisevõi avaliku koosoleku läbiviimise keelamise kohtavaatab halduskohus läbi kaebuse esitamise päeval või selle esitamiselejärgneval tööpäeval.».

§ 18. Varasema õigusakti kehtetukstunnistamine

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi otsus «Kodanike algatuselkorraldatavate koosolekute, miitingute, tänavarongkäikude, demonstratsioonide ja muude ürituste kohta» (ENSV Teataja 1988, 6, 70) tunnistatakse kehtetuks.

Riigikogu esimees Toomas SAVI